

Utrikesutskottets betänkande 2023/24:UU4

Nordiskt samarbete inklusive Arktis

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen och redogörelsen till handlingarna och avslår motionsyrkandena.

Utskottet har utifrån motionsyrkandenas innehåll valt att behandla tre områden i sitt betänkande. Dessa områden är nordiskt samarbete, Arktis och Barentsregionen samt utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap.

I betänkandet finns 14 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Skrivelse 2023/24:90 Nordiskt samarbete 2023.

Redogörelse 2023/24:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2023.

27 yrkanden i en följdmotion.

Ett femtiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23 och 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Nordiskt samarbete.....	7
Arktis och Barentsregionen	10
Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap.....	13
Motioner som bereds förenklat.....	16
Skrivelsen och redogörelsen	16
Reservationer	17
1. Nordiskt samarbete, punkt 1 (SD)	17
2. Nordiskt samarbete, punkt 1 (V)	17
3. Nordiskt samarbete, punkt 1 (C).....	18
4. Arktis, punkt 2 (SD)	20
5. Sveriges engagemang i Arktis, punkt 3 (S)	21
6. Kina och Arktis, punkt 4 (SD).....	22
7. Kina och Arktis, punkt 4 (C)	22
8. Arktis och vissa frågor om klimat och demilitarisering, punkt 5 (V) ...	23
9. Arktis och klimatet, punkt 6 (SD).....	24
10. Arktis och klimatet, punkt 6 (V, MP)	24
11. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 (S)	25
12. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 (C).....	26
13. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 (MP).....	26
14. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 – motiveringen (V)	27
Särskilt yttrande.....	29
Arktis, punkt 2 (SD)	29
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Skrivelse 2023/24:90.....	30
Följdmotionen	30
Redogörelse 2023/24:NR1	31
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	32
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	33
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	37

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nordiskt samarbete

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:53 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 19,
2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49,
2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 32–34 och 36,
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 9 och
2023/24:2860 av Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 16.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

2. Arktis

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 4, 5 och 7
samt
2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 4, 5 och 7.

Reservation 4 (SD)

3. Sveriges engagemang i Arktis

Riksdagen avslår motion

2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 14.

Reservation 5 (S)

4. Kina och Arktis

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9,
2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkande 6,
2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 6 och
2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 27.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (C)

5. Arktis och vissa frågor om klimat och demilitarisering

Riksdagen avslår motion

2022/23:247 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10.

Reservation 8 (V)

6. Arktis och klimatet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkande 3,
2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3 och

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17.

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (V, MP)

7. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1465 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7,

2023/24:1879 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7,

2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35,

2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 13 och

2023/24:2564 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 37.

Reservation 11 (S)

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (MP)

Reservation 14 (V) – motiveringen

8. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

9. Skrivelsen och redogörelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:90 och redogörelse 2023/24:NR1 till handlingarna.

Stockholm den 16 maj 2024

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S), Markus Wiechel (SD), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Tomas Eneroth (S), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Katarina Tolgfors (M), Azra Muranovic (S), Gustaf Göthberg (M), Martin Melin (L) och Joanna Lewerentz (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2023/24:90 Nordiskt samarbete 2023 och Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2023 (redog. 2023/24:NR1). Utskottet behandlar även ett åttiotal yrkanden i en följdmotion samt i motioner från allmänna motionstiden 2022/23 och 2023/24.

En utskottsresa genomfördes till Helsingfors den 11–12 januari 2023. Det finska utrikesutskottet besökte riksdagen den 14 februari 2023. Vidare mötte utrikesutskottet sin finska motsvarighet i riksdagen den 18 oktober 2023. Utskottets ordförande deltog i ett NB8-möte i Stockholm för ordförandena i respektive lands utrikesutskott den 19–20 oktober 2023. Utskottets ordförande deltog också i en NB8-resa till Washington den 4–8 februari 2024. Utskottet deltog vidare under sin utskottsresa till Luleå vid ett möte med Polarforskningssekretariatet den 22 april 2024.

Den 12 mars 2024 informerade den EU-minister med ansvar för nordiska frågor Jessika Roswall utrikesutskottet om det nordiska samarbetet under 2023. Nordiska rådets svenska delegation bjöds in att delta vid föredragningen. Den 21 mars 2024 informerade utrikesminister Tobias Billström utrikesutskottet om Arktis, NB8 och N5.

Bakgrund

Det nordiska samarbetet är världens äldsta samarbete av sitt slag. Samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland. Utgångspunkten för det nordiska samarbetet är att det ska fokusera på områden där en gemensam nordisk insats skapar ett mervärde för de nordiska länderna och deras medborgare.

Det officiella nordiska samarbetet sker inom ramarna för Nordiska ministerrådet, där regeringarna samarbetar, och i Nordiska rådet, som är parlamentarikernas samarbetsforum. Nordiska rådet som bildades 1952 har 87 medlemmar, representerande av de fem länderna och de tre självstyrande områdena. I spetsen för Nordiska ministerrådet, som bildades 1971, står samarbetsministrarna, som i enlighet med det nordiska samarbetets grundläggande avtal, Helsingforsavtalet, bistår statsministrarna i samordningen av nordiska frågor.

Helsingforsavtalet trädde i kraft 1962 och har reviderats flera gånger sedan dess. Det anger att samarbetet omfattar sociala och rättsliga frågor, kultur, ekonomi och näringsliv, kommunikationer, miljö och säkerhet. Helsingforsavtalet utesluter inte samarbete även på andra områden.

Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelse 2023/24:90 redogör regeringen för samarbetet mellan de nordiska ländernas regeringar under 2023, med huvudsakligt fokus på verksamheten i nordiska ministerrådet. Samarbetet styrs av en gemensam vision som kallas Vår vision 2030 och som antogs av de nordiska statsministrarna 2019. Visionen slår fast att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Under perioden 2021–2024 inriktas visionsarbetet på satsningar under de tre strategiska prioriteringarna om ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden. Vidare innehåller skrivelsen bl.a. information om det nordiska samarbetet i Arktiska rådet och Barentsrådet.

I Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2023 (redog. 2023/24:NR1) redogörs för huvuddragen i Nordiska rådets verksamhet under det norska ordförandeskapet 2023, där ordförandeskapet lyfte fram energikrisen som ett viktigt tema liksom den pågående klimatkrisen och vikten av att öka tempot i den gröna omställningen. Vidare har Rysslands krig i Ukraina och den nya säkerhetspolitiska situationen med utvidgat Natomedlemskap stått i fokus. Nordiska rådets 75:e session anordnades den 30 oktober–2 november i stortinget i Norge. Berättelsen omfattar också redogörelser för de svenska riksdagsdelegationernas verksamhet i den parlamentariska Östersjökonferensen, den arktiska parlamentarikerkonferensen och den parlamentariska Barentskonferensen.

Utskottets överväganden

Nordiskt samarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nordiskt samarbete.
Jämför reservation 1 (SD), 2 (V) och 3 (C).

Skrivelsen

Regeringen anför att Nordiska ministerrådet är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan. Ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet roterar mellan de fem nordiska länderna. Under 2023 var Island ordförande. I början av 2023 inledde samtliga ministerråd ett arbete med att ta fram samarbetsprogram för sina respektive sektorer för perioden 2025–2030.

Sverige är under 2024 ordförande i Nordiska ministerrådet och de informella utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetena N5 (där de nordiska länderna ingår) och NB8 (som också inkluderar Estland, Lettland och Litauen). Under 2023 bedrevs det ett arbete inom Regeringskansliet för att förbereda ordförandeskap i respektive format. I Nordiska ministerrådet kommer Sverige att sätta fokus på ett säkrare, grönare och friare Norden, och därutöver särskilt arbeta för ett integrerat Norden. De svenska prioriteringarna för N5 och NB8 kommer att vara att stärka det säkerhetspolitiska samarbetet i regionen och fortsatt stöd till Ukraina, också globalt.

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:53 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 19 anför motionärerna att regeringen inom det nordiska samarbetet ska verka för att man i samarbetet med de baltiska staterna ska lyfta fram frågor som rör sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könskaraktäristika.

I kommittémotion 2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) anfördes i yrkande 49 att det finns en potential i att fortsätta att fördjupa och utveckla det nordiska samarbetet.

I kommittémotion 2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 32 föreslår motionärerna att regeringen tillsammans med Nordiska rådets svenska delegation ska spela en aktiv roll i arbetet med att modernisera det mellan de nordiska länderna tecknade Helsingforsavtalet. I yrkande 33 anfördes att regeringen snarast bör ta initiativ till inrättande av ett ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor. I yrkande 34 anfördes det om ett fördjupat samarbete för att motverka gränshinder i Norden. I yrkande 36 anfördes att samarbete om kultur, språk, klimat, energi och forskning är avgörande för att uppnå Nordiska ministerrådets vision för 2030.

I kommittémotion 2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 9 anför motionärerna att inom det nordiska samarbetet stärka samverkan vid genomförande av EU-regler för att undvika att nya gränshinder inom Norden skapas.

I kommittémotion 2023/24:2860 av Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 16 anför motionärerna att Norden-ministern bör ta initiativ till att bekämpa invasiva arter och att resa frågan om åtkomst till privat mark för att bekämpa invasiva arter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tar fäste vid att regeringen i utrikesdeklarationen uttrycker att våra närmaste grannar finns i Norden, i Baltikum och längs Östersjöns södra stränder. Att vi hör till varandras närmaste samarbetspartners och att vi tillsammans utgör en betydande politisk och ekonomisk kraft samt att dessa relationer är prioriterade. Sverige är i år ordförande för Nordiska ministerrådet, institutionen för det bredare samarbetet mellan de nordiska regeringarna. Visionen om Norden som världens mest integrerade och hållbara region 2030 är här vägledande. Regeringen leder arbetet i N5 och NB8, som samlar de nordiska och nordisk-baltiska länderna i ett informellt samarbete som fokuserar på utrikes- och säkerhetspolitik. Utskottet noterar att regeringens främsta prioritering kommer att vara stödet till Ukraina, där samtliga nordiska och baltiska länder är djupt engagerade. När samtliga länder kring Östersjön utom Ryssland är medlemmar i Nato, finns förutsättningar för än djupare dialog och samverkan. Utskottet noterar vidare att regeringen, i sin utrikesdeklaration 2024 med anledning av Sveriges medlemskap i Nato, uttrycker att Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållningen i EU och Nato liksom på samarbetet i Norden och Östersjöområdet, och inom FN och organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Regeringen anför vidare att när det säkerhetspolitiska mönstret i vår del av världen förändras uppstår nya möjligheter till ett fördjupat samarbete mellan likasinnade grannar i Norden och i Östersjöregionen samt att Sverige ska vara med och utveckla detta under det kommande året.

Utrikesutskottet uppmärksammar vidare att Gränshinderrådet är ett politiskt tillsatt men oberoende organ som har i uppdrag att främja mobilitet mellan de nordiska länderna. Rådet identifierar, prioriterar och föreslår lösningar på gränshinder. Under 2023 bidrog Gränshinderrådet till att sex gränshinder kunde undanröjas. Fem av dessa gränshinder blev lösta och ett hinder avskrevs som icke lösbart. Gränshinderrådet prioriterade 34 individuella gränshinder och arbetade i allt högre utsträckning med bredare temaområden. Gränshinderrådets arbete bedrevs också tillsammans med sektorerna i Nordiska ministerrådet, både när det gäller enskilda gränshinder och inom ramen för arbetet med temaområden. Under året deltog företrädare för Gränshinderrådet i ett möte med samarbetsministrarna för en diskussion om arbetsformer och fördjupad dialog. Utskottet noterar att hinder för handel

och näringslivet är särskilt prioriterade inom Gränshinderrådet. Utskottet ser inte ytterligare behov av samverkan kring implementering av EU-regler. Utskottet konstaterar vidare, liksom i bet. 2022/23:UU5, att Gränshinderrådet kan spela en viktig roll i att trygga mobiliteten mellan de nordiska länderna vid kriser. Detta avspeglar sig i det nya mandat som började gälla under 2022 och sträcker sig fram t.o.m. 2024. Utskottet noterar att det i mandatet tydliggörs att Gränshinderrådet i kristider ska bidra till ett bättre kunskapsunderlag för en mer effektiv nordisk samordning i fråga om mobilitetsproblem genom att uppmärksamma regeringar, relevanta ministerråd och sektorer på problem som uppstår samt stå till förfogande för att finna lösningar.

I riksdagsskrivelse 2020/21:338 har riksdagen tillkännagett för regeringen det som anförs i reservationen om behovet av ett ministerråd för trafik-, transport- och infrastrukturfrågor. Av tillkännagivandet följer att regeringen bör verka för ett ministerråd för trafik-, transport- och infrastrukturfrågor (bet. 2020/21:UU4). I en gemensam deklaration enades ministrarna om att värna och utveckla det nordiska transportsamarbetet inom ramen för befintliga samarbetsformer. Regeringen ansåg därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat, vilket också framgår av skrivelse 2023/24:75.

Utskottet noterar att Europarådet, i vilket alla nordiska länder ingår, antog 2010 en rekommendation med riktlinjer för hur medlemsstaternas lagar och regler ska förbättras när det gäller hbtqi-personer. Utskottet understryker, liksom det gör i betänkande 2020/21:UU4 samt 2016/17:UU3, vikten av att Sverige fortsätter att uppmana regeringar att förhindra diskriminering och att arbeta för en attitydförändring gentemot hbtqi-personer i såväl nordisk-baltiska samarbeten som bilateralt med nordiska och baltiska länder. Utskottet uppmärksammar vidare att de nordiska regeringarnas samarbete inom jämställdhet och hbtqi leds av de nordiska jämställdhetsministrarna som utgör Nordiska ministerrådet för jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM), samt att samarbetet 2020 utökades till att omfatta hbtqi-personers rättigheter.

Utskottet noterar att arbetet fortsatt inom ministerrådet för forskning och utbildning, ministerrådet för kultur samt ministerrådet för miljö och klimat. Ett stort fokus lades inom flera av ministerråden på att arbeta med framtagandet av ett nytt samarbetsprogram för perioden 2025–30. Vidare fortsatte det nordiska elmarknadssamarbetet under året med inriktning på att uppfylla den vision som har fastställts för den nordiska elmarknaden: År 2030 ska Norden ha världens mest konkurrenskraftiga, innovativa och konsumentorienterade elmarknad, som bidrar till att nå de ambitiösa nordiska klimatmålen.

När det gäller motionsyrkandet om Helsingforsavtalet noterar utskottet, liksom i 2022/23:UU5, att regeringen genom det svar som avgavs i kammarrens frågestund den 9 mars 2023, anser att avtalet tjänat oss väl och att fokus snarare bör läggas på utmaningarna inom det nordiska samarbetet. Samtidigt noterar utskottet att Nordiska rådets presidium vid sitt möte den 27 juni 2023 beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för att behandla en uppdatering av

Helsingforsavtalet. Arbetsgruppen, som framförde sina förslag vid Nordiska rådets temasession i Tórshavn i Färöarna den 9 april 2024, föreslog bl.a. att säkerhets- och försvarspolitik och civil beredskap ska skrivas in i Helsingforsavtalet. Arbetsgruppens förslag kommer att behandlas av Nordiska rådets presidium i juni 2024, som tar ställning till om man skall gå vidare med en rekommendation till de nordiska regeringarna om en uppdatering av Helsingforsavtalet. Utskottet avser att med intresse följa utvecklingen av denna fråga.

När det gäller motionsförslag som rör invasiva arter tar utskottet fasta på att svenska myndigheter har möjlighet att få tillträde till privat egendom enligt 28 kap. miljöbalken för att genomföra insatser mot invasiva främmande arter även om en markägare motsätter sig tillträde. I första hand ska dock tillträde ske efter överenskommelse med markägaren. Utskottet är, liksom regeringen, positivt till att de behöriga myndigheterna i de nordiska länderna utbyter erfarenheter från det nationella samarbetet med markägare i enlighet med vad rekommendation omfattar, vilket framgår av svar på Nordiska rådets rek. 27/2022 om nordiskt samarbete för bekämpning av invasiva arter.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2022/23:53 yrkande 19, 2022/23:849 yrkande 49, 2023/24:2466 yrkandena 32–34 och 36, 2023/24:2492 yrkande 9 och 2023/24:2860 yrkande 16.

Arktis och Barentsregionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Arktis och Barentsregionen.

Jämför reservation 4 (SD), 5 (S), 6 (SD), 7 (C), 8 (V), 9 (SD) och 10 (V, MP) samt det särskilda yttrandet (SD).

Skrivelsen

Regeringen anför i skrivelsen att de nordiska länderna samarbetade aktivt under 2023 för ett stabilt och hållbart Arktis. Inom Nordiska ministerrådets arktiska samarbetsprogram fördelades under året 8,8 miljoner danska kronor till projekt som bl.a. fokuserade på hållbar utveckling, klimat, miljö och forskningssamarbeten.

Vidare anför regeringen att det konkreta och medborgarnära samarbetet mellan de nordiska länderna, EU och de berörda regionerna fortsatte i Barentsrådet efter att Ryssland i september 2023 lämnade rådet. På nationell nivå leddes samarbetet fram till mitten av oktober av Finland. Därefter tog Finland, Norge och Sverige tillsammans över ordförandeskapet fram till nästa rådsmöte i oktober 2024. Tiden fram till oktober 2024 kommer att användas för att nå en överenskommelse bland medlemmarna om lämpligt innehåll och struktur för fortsatt nordiskt samarbete i norra Norden.

Motionerna

I partimotion 2022/23:247 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10 anför motionärerna att Sverige bör ta initiativ till en konvention för Arktis som innebär en demilitarisering av regionen.

I kommittémotion 2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 och i kommittémotion 2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 27 anför motionärerna att Kinas observatörsstatus i Arktiska rådet måste omprövas och tydligt begränsas.

I kommittémotion 2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) och i kommittémotion 2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 anför motionärerna att Försvarsmaktens arktiska och subarktiska förmåga behöver återtas och stärkas samt att det krävs en utbyggnad av svensk militär närvaro i norra Sverige. I yrkande 2 anför att handelsmöjligheterna måste uppmärksammas mer samt att ny svensk isbrytarkapacitet omgående behöver tillföras. I yrkande 3 anför att hänsynen till Arktis unika miljö behöver beaktas och att det behöver vidtas konkreta åtgärder för att förhindra en rovdrift som kan skada miljön, samt att det finns en beredskap för olika former av olyckor och utsläpp som allvarligt kan skada Arktis natur. I yrkande 4 anför att Arktis urfolk och de folk som finns i den arktiska regionen kan verka fritt och utan inblandning. I yrkande 5 anför att kulturen för folken i Arktis bör bevaras. I yrkande 6 anför att Sverige behöver samarbeta med andra vänligt sinnade stater för att motverka ett alltför stort kinesiskt inflytande i arktiska frågor och i Arktiska rådet. I yrkande 7 anför att det noga bör övervägas om EU ska vara en observatör i Arktiska rådet.

I partimotion 2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17 anför motionärerna att skyddet av Arktis och andra känsliga miljöområden mot exploatering av olja och gas bör prioriteras.

I kommittémotion 2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 14 anför motionärerna att Arktis är en viktig del av vårt närområde och att Sveriges engagemang för området bör öka.

Utskottets ställningstagande

Utskottet uppmärksammar att Sverige, såsom nämns i Sveriges strategi för den arktiska regionen, är ett arktiskt land och därför har ett särskilt intresse och ansvar för att främja en fredlig, stabil och hållbar utveckling och bidra till ett konstruktivt internationellt samarbete i den arktiska regionen. Som ett av de åtta arktiska länderna ingår Sverige i Arktiska rådet. Utskottet noterar att med Finland och Sverige i Nato är samtliga länder runt Östersjön, förutom Ryssland, medlemmar i alliansen. Nato får därmed en avsevärt längre landgräns mot Ryssland och det skapas ett mer sammanhängande operationsområde i norra Europa som ger samverkansfördelar. Nato får en sammanhängande östlig flank som sträcker sig från den europeiska delen av Arktis i norr till Medelhavet i söder. Natos strategiska och operativa djup ökar

och knyter Arktis, Nordatlanten och Östersjön tätare samman, ur ett strategiskt och operativt perspektiv.

Utskottet välkomnar, såsom i 2020/21:UU6, i likhet med försvarsutskottet att regeringen har lämnat förslag på ändringar i Försvarsmaktens krigs- och grundorganisation som syftar till att stärka den militära närvaron och förmågan i Sveriges norra delar och möjligheterna att verka på Nordkalotten. Utskottet stöder alltjämt regeringens ambition att bl.a. vidareutveckla och fördjupa det euroatlantiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet med fokus på den europeiska delen av Arktis, Nordkalotten och den nordatlantiska regionen samt att stärka den transatlantiska länken.

Utskottet uppmärksammar regeringens prioriteringar för klimat och miljö i Sveriges strategi för den arktiska regionen, nämligen att Sverige vill verka för en begränsad uppvärmning av Arktis i enlighet med Parisavtalets mål om att minska den globala uppvärmningen samt att Sverige också vill verka för att den biologiska mångfalden bevaras i enlighet med målen i konventionen för biologisk mångfald. Vidare uppmärksammar utskottet att regeringen kommer att verka för att förebygga och begränsa negativa konsekvenser som kan uppstå vid radiologiska och nukleära nödsituationer med transporter av radioaktivt material och kärnämnen, reaktordrivna sjötransporter och flytande kärnkraftverk i Arktis.

Utskottet betonar, liksom i 2020/21:UU4, att urfolk och andra grupper i den arktiska regionen som har en traditionell livsstil eller livnär sig på rennärning, jakt, fiske och hantverk är särskilt beroende av en hög biologisk mångfald och intakta ekosystem. Utskottet lägger stor vikt vid att urfolk kan delta aktivt i beslut som berör dem t.ex. i Arktiska rådet. Utskottet noterar att regeringen ska verka för att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer främjas i samtliga internationella samarbeten om Arktisrelaterade frågor. Detta ska enligt utskottet också inkludera att urfolken deltar.

Utskottet noterar att det inom Arktiska rådet, där en paus infördes för samarbetet under det ryska ordförandeskapet efter Rysslands illegala fullskaliga invasion av Ukraina, ägnades mycket arbete åt att säkerställa en ordnad transition från det ryska till det norska ordförandeskapet i maj 2023. Under det norska ordförandeskapet har frågan om Arktiska rådets fortsatta verksamhet under rådande omständigheter stått i centrum.

Utskottet understryker återigen det växande antalet icke-arktiska stater som visar intresse för Arktis. Sedan 2013 deltar Folkrepubliken Kina i Arktiska rådets verksamhet som observatör och landet har redan visat ökat intresse för Arktis. I likhet med betänkande 2019/20:UU4 anser utskottet att regeringen behöver beakta Kinas geopolitiska målsättningar, inte minst i Arktis, och att det fördjupade militära samarbetet mellan Kina och Ryssland är mycket oroande. Utskottet instämmer ånyo i regeringens ambition att Sverige tillsammans med likasinnade länder, i och utanför EU, ska samarbeta och agera gemensamt vad gäller kinesiskt inflytande.

Utskottet noterar att regeringen i Sveriges strategi för den arktiska regionen stärker sitt engagemang för området genom att bl.a. verka för att Arktiska rådet

stärks i sin roll som det centrala multilaterala forumet för frågor som rör Arktis. Vidare verkar regeringen för att stärka det nordiska samarbetet om frågor som rör Arktis, där de nordiska ländernas intressen sammanfaller samt för att EU fortsätter att stärka sitt engagemang och stöd för den hållbara utvecklingen i Arktis, i nära samarbete med de lokala aktörerna i regionen.

Utskottet stöder att regeringen avser att verka för att EU fortsätter att stärka sitt engagemang och stöd för den hållbara utvecklingen i Arktis, i nära samarbete med de lokala aktörerna i regionen samt stöder vidare EU:s ansökan om permanent observatörskap i Arktiska rådet.

När det gäller motionsyrkande om svensk isbrytarkapacitet tar utskottet fasta på att regeringen den 4 januari 2024 beslutade att en utredare ska biträda Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) med att ta fram ett underlag inför en möjlig nyanskaffning av ett polarforskningsfartyg med isbrytarkapacitet, och att uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2024 till Regeringskansliet.

Med vad utskottet ovan anfört står det klart att utskottet kan instämma i motionsledes framförda övergripande resonemang om Sveriges engagemang för Arktis. Sveriges arbete vägleds av ett fokus på människorna, varav en stor del hör till ursprungsfolken, fred och säkerhet samt miljö och klimat med beaktande av att Arktis fått en ökad säkerhets- och försvarspolitisk betydelse. Något tillkännagivande till regeringen om sådana övergripande resonemang anser utskottet däremot inte vara behövligt. Motion 2023/24:2562 (S) yrkande 14 kan därför avstyrkas.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2022/23:247 yrkande 10, 2022/23:849 yrkande 9, 2022/23:1755 yrkandena 1–7, 2023/24:496 yrkandena 1–7, 2023/24:964 yrkande 17 samt 2023/24:2466 yrkande 27.

Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap.

Jämför reservation 11 (S), 12 (C) och 13 (MP) samt motivreservation 14 (V).

Skrivelsen

Regeringen anför i skrivelsen att Island under 2023 samordnade det informella nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet som leds av de nordiska utrikesministrarna (N5). Utöver aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska frågor prioriterade Island under sitt ordförandeskap också frågor som rörde multilateralism, jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati. Regeringen fäste stor betydelse vid ett närmare och starkare nordiskt utrikes-

och säkerhetspolitiskt samarbete. Rysslands aggression mot Ukraina och stödet till Ukraina var de frågor som kom att uppta största delen av dagordningen. Mot bakgrund av den globala utvecklingen och säkerhetsläget i Europa var det under året också särskilt angeläget och värdefullt att kunna föra en nära dialog i den nordiska kretsen.

Regeringen anför vidare att Sverige även hade ett nära utbyte med de nordiska länderna via det nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet (NB8). Under 2023 samordnades och leddes kretsen av Lettland. Arbetet präglades av Rysslands aggression mot Ukraina, Finlands och Sveriges ansökningar om medlemskap i Nato samt den förändrade säkerhetspolitiska situationen i närområdet. De nordisk-baltiska utrikesministrarna är fortsatt eniga i sitt fulla stöd för Ukraina, liksom vikten av ett fortsatt fördjupat säkerhetspolitiskt samarbete.

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:1465 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7 och kommittémotion 2023/24:1879 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7 anför motionärerna att det rent nordiska försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet bör utvecklas.

I kommittémotion 2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35 anför motionärerna att den svenska regeringen aktivt bör arbeta för gemensamma nordiska insatser för att stödja studenter i instabila länder.

I kommittémotion 2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 13 anför motionärerna att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission bör tillsättas med förankring i samtliga nordiska parlament.

I kommittémotion 2023/24:2564 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 37 anför motionärerna att regeringen bör ta initiativ till inrättande av en nordisk försvarskommission.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att Sverige och Finland nu har inträtt som fullvärdiga medlemmar i Nato. Utskottet noterar att regeringens skrivelse behandlar det nordiska försvarssamarbetet, Nordic Defence Cooperation (Nordefco), som fortsatte att utvecklas under 2023, under svenskt ordförandeskap. Fokus låg under våren på att utforma en ny långsiktig vision för ett väsentligt fördjupat samarbete som utgår från och bidrar till Natos verksamhet. Visionen fastslår att de nordiska länderna ytterst ska ha förmåga och vara redo att genomföra militära operationer i fred, kris och krig. Den omfattar en rad områden där man avser att fördjupa samarbetet, t.ex. strategisk dialog för att bidra till lägesuppfattning och eskalationshantering, förmågan att genomföra och leda gemensamma operationer, världlandsstöd och militär rörlighet. Det omfattar också förmåge- och materielsamarbete i linje med Natos och EU:s processer, samt militär försörjningssäkerhet och totalförsvarssamarbete för förbättrad

motståndskraft och ändamålsenligt stöd från samhällets sektorer till det militära försvaret.

Under försvarsministermötet i Reykjavik i juni 2023 kom de nordiska försvarsministrarna överens om den nya Vision 2030, som bl.a. ska behandla hur nordiskt försvarssamarbete påverkas av och behöver anpassas till den säkerhets- och försvarspolitiska utvecklingen. De avsåg att underteckna den när Sverige blivit antaget som medlem i Nato. Samarbetet fortsatte i intensiv takt under hösten. Mekanismen för kriskonsultationer och informationsutbyte mellan försvarsdepartementen användes löpande för såväl spontant uppkomna som planerade dialoger. Bland annat för att utbyta information om ländernas stöd till Ukraina, den säkerhets- och försvarspolitiska utvecklingen i närområdet och aktuella frågor, såsom kritisk undervattensinfrastruktur samt utvecklingen av respektive lands bilaterala försvarsavtal med USA. Samarbetet när det gäller gemensam förmågeutveckling fördjupades, bl.a. i fråga om militär mobilitet och flygområdet. Inom materielsamarbetet påbörjades ett arbete för gemensam upphandling av ammunition och förbättrad försörjningstrygghet. Det fördes också löpande dialog och koordinering inför försvarsministermöten i Nato och EU.

Utskottet menar, såsom uttrycks i Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023 (Ds 2023:19), att det nordiska försvarssamarbetet i och med finskt och svenskt Natomedlemskap, blir ett samarbete mellan allierade. Ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete stärker säkerheten och bidrar till stabilitet i Norden. På så sätt stärks också alliansens kollektiva försvar och säkerheten i det euroatlantiska området som helhet. Det nordiska försvarssamarbetet utgör ett signifikant bidrag till alliansens försvarsförmåga i norra Europa. I händelse av kris eller krig kan Norden komma att utgöra ett sammanhållet operationsområde. Det nordiska försvarssamarbetet ska innefatta gemensam operationsplanering och förberedelser för ett gemensamt eller koordinerat operativt agerande i fred, kris och krig. Ett nära nordiskt försvarssamarbete underlättar samordning av Natos styrkestruktur, ledningsstruktur, operationer och övningar.

Som framgått tidigare i betänkandet noterar utskottet att ett utredningsarbete genomförts om hur det nordiska samarbetet skulle kunna omfatta utrikes- och säkerhetspolitik. Utskottet avser med intresse följa utvecklingen av denna fråga.

Utskottet anser, med anledning av motionsförslaget om gemensamma nordiska insatser för att stödja studenter i instabila länder, att det norska Students at Risk-programmet är ett uttryck för hur viktig utbildning är, även för att främja och stärka demokratin och mänskliga rättigheter. Utskottet noterar vidare att flera svenska lärosäten har visat stort engagemang i frågor om demokrati och mänskliga rättigheter och att några svenska lärosäten har engagerat sig i programmet Scholars at Risk, vilket är ett liknande program. Utskottet noterar vidare att Sverige, enligt regeringens svar på skriftlig fråga (E17/2018) från Nordiska rådet, inom ramen för biståndet också stödjer initiativ och organisationer som ger direkt stöd åt utsatta MR-försvare och

civilsamhällesaktiva världen över. Utskottet bedömer det därmed tillräckligt att frågan alltjämt fortsätter att hanteras på nationell nivå.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna, 2022/23:1465 yrkande 7, 2023/24:1879 yrkande 7, 2023/24:2466 yrkande 35, 2023/24:2562 yrkande 13 samt 2023/24:2564 yrkande 37.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i särskild ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i ett antal motioner som är föremål för förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335) och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2022–2026 som utrikesutskottet fastställde den 5 oktober 2023 (prot. 2023/24:3).

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott de aktuella motionerna.

Skrivelsen och redogörelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:90 och redogörelse 2023/24:NR1 till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att skrivelse 2023/24:90 och redogörelse 2023/24:NR1 läggs till handlingarna.

Reservationer

1. Nordiskt samarbete, punkt 1 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Markus Wiechel (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2860 av Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 16 och avslår motionerna

2022/23:53 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 19,

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49,

2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 32–34 och 36 samt

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Av de hot som den biologiska mångfalden står inför är införsel av främmande invasiva arter ett av de största.

Invasiva främmande arter är arter som med människans hjälp har flyttats från sin ursprungliga miljö och i sin nya omgivning börjar sprida sig snabbt och orsakar allvarlig skada, t.ex. för ekosystem, jordbruk och skogsbruk. De medför redan i dag stora kostnader och kostnaderna kommer att öka snabbt om våra nordiska samhällen inte tar tag i problemen tillräckligt ordentligt. Här finns en stor potentiell nytta med ett nordiskt samarbete, för att koordinera insatser och lagstiftning samt lära av varandra.

Vi anser att Nordenministern bör ta initiativ till att bekämpning av invasiva arter regelbundet tas upp i Nordiska ministerrådet och expertis samlas till dessa diskussioner. Vi anser att frågan om åtkomst till privat mark för att bekämpa invasiva arter bör tas upp i detta sammanhang.

2. Nordiskt samarbete, punkt 1 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:53 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 19 och
avslår motionerna
2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49,
2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 32–34 och 36,
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 9 och
2023/24:2860 av Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

De nordiska länderna har i dag ett utbrett samarbete med de baltiska staterna. Bland annat arrangerar man gemensamma konferenser om människohandel och miljöfrågor. Det skulle vara positivt om detta utbyte mellan de nordiska och de baltiska staterna även omfattade frågor om sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Situationen för hbtqi-personer har förbättrats de senaste åren i Baltikum, inte minst i Estland. Men det finns fortfarande stora utmaningar, trakasserier är vanliga och diskrimineringen är utbredd. Regeringen ska inom det nordiska samarbetet verka för att man i samarbetet med de baltiska staterna ska lyfta fram frågor om sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könskaraktäristika. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3. Nordiskt samarbete, punkt 1 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49,
2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 32–34 och 36 samt
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 9 och
avslår motionerna
2022/23:53 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 19 och
2023/24:2860 av Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

De nordiska länderna har ett mångårigt och nära samarbete, inte minst genom samarbetet i Nordiska rådet men också genom ett nära samarbete inom andra internationella organisationer. Det finns en potential att fortsätta att fördjupa och utveckla samarbetet.

En jämförelsevis lång tid har nu passerat sedan Helsingforsavtalet senast reviderades och under den tiden har mycket hänt. Klimatfrågan befann sig på en helt annan nivå 1995. Omvärldsläget var ett helt annat. Teknikutvecklingen har sedan dess exploderat. Och inom kort kommer alla Nordens länder att vara medlemmar i Nato. Detta är bakgrunden till att en process nu inletts inom ramen för det nordiska samarbetet som syftar till att på nytt revidera och modernisera Helsingforsavtalet. I detta arbete kommer såväl Nordiska rådet som Nordiska ministerrådet att vara nyckelspelare. Jag menar att det är av stor vikt att regeringen tillsammans med Nordiska rådets svenska delegation ska spela en aktiv roll i arbetet med att modernisera det mellan de nordiska länderna tecknade Helsingforsavtalet. Syftet med moderniseringen av Helsingforsavtalet bör vara att stärka de nordiska ländernas samarbete ytterligare, och att tydligare anpassa avtalet efter dagens utmaningar.

Inom det nordiska samarbetet finns ett systematiskt arbete för att identifiera och avhjälpa olika typer av gränshinder. Årligen presenteras rapporter över befintliga gränshinder, nya gränshinder och vilka hinder som under året avhjälpes. Det är dock tydligt att mer behöver göras. Exempelvis behövs en tätare dialog när EU-regler genomförs. Eftersom det finns flera exempel på hur gränshinder tillkommit på grund av brist på dialog de nordiska länderna emellan. Dessutom behöver den svenska regeringen tillsammans med övriga nordiska länders regeringar genom sitt samarbete i Nordiska ministerrådet säkerställa att arbetet med att avhjälpa gränshinder ges tillräcklig prioritet och resurser. Det behövs ett fördjupat samarbete för att motverka gränshinder inom Norden.

För att människor fullt ut ska kunna dra nytta av den fria rörligheten inom Norden är det centralt att transporter och kommunikationer fungerar på ett tillfredsställande sätt. Den moderna tekniken möjliggör en övergång till gemensamma biljettsystem inom kollektivtrafiken, något som bör vara en strävan. Jag vill också se ett ökat samarbete kring utbyggnad av kollektivtrafik i olika former, liksom sammanhållna järnvägsstråk. I linje med detta bör de nordiska länderna sträva efter att underlätta samplanering av infrastrukturprojekt som är av betydelse för gränsregioner och som underlättar rörligheten inom Norden. Det behövs former för ett tätare samarbete mellan nationella infrastrukturmyndigheter, liksom mellan kommuner och regioner över nationsgränserna. Allt detta understryker också behovet av att ett nordiskt ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor inrättas, något som Nordiska rådet återkommande efterfrågar.

Nordiska ministerrådets strategi inför 2030 innebär bl.a. att man vill se Norden som världens mest integrerade och klimatsmarta region. Under en följd av år har vi noterat oroväckande tendenser till att kultur- och utbildningssektorerna nedprioriterats. Stora besparingar har genomförts och ännu större besparingar föreslagits. Möjligheten för ungdomar och studenter att röra sig fritt och förkovra sig inom Norden, liksom samarbetet kring kultur och språk och forskning, har länge varit helt central för det nordiska samarbetet. Det är när människor möts, lär sig och samtalar som banden stärks.

Det är nordisk integration i praktiken. Därför menar jag att det är av stor vikt att visionen för 2030 ses som en helhet. I den mån höjda ambitioner för det nordiska samarbetet som helhet är syftet bör ministerrådet avsätta resurser för det, och Sveriges regering ska i så fall ta sitt ansvar för att så sker.

4. Arktis, punkt 2 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Markus Wiechel (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkandena 1, 4, 5 och 7 samt

2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1, 4, 5 och 7 samt avslår motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkande 2 och

2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Sveriges utrikespolitik ska utgå från svenska intressen och ta till vara dem i de regioner som har störst påverkan på Sverige. Arktis är en region där Sverige ingår och utvecklingen i Nordkalotten och Norra ishavet och därtill gränsande landområden påverkar Sverige. Med denna utgångspunkt är det mycket viktigt att det finns en väl utarbetad svensk strategi för vilka områden som ska prioriteras i Arktis och varför.

Stormaktskonkurrensen om Arktis har pågått sedan andra världskriget, med ett avbrott efter att Sovjetunionen upplöstes. Intresset har främst rört USA:s och Rysslands förmåga att verka mot varandra med strategiska vapensystem. Den kortaste vägen för bombflyg och robotsystem att leverera verkan har varit och är fortfarande över Arktis. Sverige har direkt drabbats av denna kapprustning i Arktis bl.a. genom radioaktivt nedfall från de kärnvapentester som Sovjetunionen genomförde vid Barents hav. Konsekvenserna av denna omfattande och ökande militära närvaro gör att Försvarsmaktens arktiska och subarktiska förmåga behöver återtas och stärka. Ett snabbt återtagande av förlorad kompetens och en utbyggnad av svensk militär närvaro krävs således i norra Sverige. Vi har bl.a. föreslagit att en marinbas förläggs längs Norrlandskusten när marinen byggs ut.

Arktis urfolk består av flera folk i den arktiska regionen, och dessa folk behöver få möjlighet att utvecklas på sina egna villkor utan omotiverad inblandning utifrån. Urfolket i Arktis och övriga folkgrupper har ett unikt kulturarv som utvecklats under årtusenden och präglats av de särskilda

miljömässiga förutsättningar som finns i Arktis. Detta kulturarv behöver värnas i hela Arktis, men det finns oroande uppgifter om att inte alla folk i Arktis kan få sina rättigheter tillfredsställda. I Sverige behöver den samiska kulturen och kulturen för nordbor som verkat i Arktis bevaras.

Utifrån EU:s perspektiv finns det ett intresse av att medverka i Arktiska rådet som observatör. Vi ser att det är viktigt att noga överväga om EU ska vara observatör i Arktiska rådet, och om det finns tillräckliga skäl för att organisationen ska vara representerad i Arktiska rådet bör det särskilt beaktas att det inte sker något dubbelarbete mellan EU och dess medlemsstater som också är representerade i Arktiska rådet.

5. Sveriges engagemang i Arktis, punkt 3 (S)

av Morgan Johansson (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Tomas Eneroth (S) och Azra Muranovic (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 14.

Ställningstagande

Arktis utgör en viktig del av vårt närområde, med en ökad strategisk och ekonomisk betydelse. Fokus ska vara på människorna, freden och klimatet. Vi vill att Sveriges engagemang för Arktis ska stärkas och att vi ska fortsätta att bidra till att utvecklingen i Arktis sker på ett fredligt och hållbart sätt. Respekten för folkrätten är särskilt viktig i den förändring vi ser i området.

Många länder har ökade politiska, militära och ekonomiska intressen i regionen, vilket medfört att Arktis fått en ökad säkerhets- och försvarspolitisk betydelse. Sverige är ett av de åtta arktiska länderna, och Arktiska rådet är det centrala forumet för samarbete i Arktis. Sverige ska driva på arbetet för internationell samverkan, säkerhet och stabilitet, klimat och miljö, hållbar ekonomisk utveckling och goda levnadsvillkor för befolkningen i regionen, inklusive urfolken.

6. Kina och Arktis, punkt 4 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Markus Wiechel (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkande 6 och

2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 6 och
avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 och

2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Kinas intressen i Arktis är omfattande och främst kopplade till möjligheten att utnyttja området som handelsrutt. Det går dock inte att tydligt urskilja de kinesiska intressena i Arktis, och de kan även beröra tillgången till råvaror och möjligheten att patrullera med strategiska ubåtar. Kinas ställning som observatör i Arktiska rådet är problematisk. Det är dessutom oklart om Kina uppnår samtliga krav som formellt ställs på en stat som ska vara observatör i Arktiska rådet. Sverige behöver samarbeta med andra vänligt sinnade stater för att motverka ett alltför stort kinesiskt inflytande i arktiska frågor och i Arktiska rådet.

7. Kina och Arktis, punkt 4 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 och

2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 27 och
avslår motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkande 6 och

2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Kina är idag en stormakt, en strategisk maktspelare där det politiska styret sätter kommunistpartiets fortlevnad först av allt. En strategisk aktör som inte tar det internationella ansvar som kan förväntas av en stormakt, en aktör som i mångt och mycket står utanför och inte erkänner de internationella konventioner som gäller eller de internationella organisationer som ska upprätthålla dem. Kina har också de senaste åren visat ett betydande intresse för Arktisregionen och 2013 fick Kina observatörsstatus i Arktiska rådet. Men Kina är ingen arktisk stat, och Kina har endast sina egna globala maktintressen för ögonen. Min åsikt är därför att Kinas observatörsstatus i Arktiska rådet bör omprövas och begränsas till närvaro vid några få, mindre arbetsgrupper på teknisk nivå.

8. Arktis och vissa frågor om klimat och demilitarisering, punkt 5 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:247 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10.

Ställningstagande

Arktis är en unik del av vår planet. Delar av Arktiska havet har varit täckta av is under mycket lång tid vilket har lett till att ett alldeles särskilt, men också känsligt, natur- och djurliv har utvecklats. I klimatkrisens spår uppstår nya utmaningar. Det innebär både nya hot mot miljön och att risken för säkerhetspolitiska spänningar i regionen ökar. Delar av Sverige ligger i Arktis och Arktis är att betrakta som vårt lands absoluta närområde. Klimatkrisen, miljöhot och säkerhetspolitiska konflikter i Arktis kommer därför att ha direkt påverkan på vårt land. Trots det är debatten om Arktis i stort sett frånvarande i Sverige.

Sverige bör ta initiativ för en konvention för Arktis som innebär en demilitarisering av regionen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9. Arktis och klimatet, punkt 6 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Markus Wiechel (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkande 3 och

2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motion

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17.

Ställningstagande

Miljön i Arktis är unik och behöver bevaras, särskilt den biologiska mångfalden. Enligt oss behöver hänsynen till Arktis unika miljö beaktas, och konkreta åtgärder för att förhindra en rovdrift som kan skada miljön behöver vidtas. Det är också mycket viktigt att det finns en beredskap för olika former av olyckor och utsläpp som allvarligt kan skada Arktis natur.

10. Arktis och klimatet, punkt 6 (V, MP)

av Håkan Svenneling (V) och Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17 och

avslår motionerna

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD) yrkande 3 och

2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

För att förebygga konflikter om resurser som energi, vatten och mat måste vi hejda klimatförändringarna och ge stöd till klimatanpassning i mindre utvecklade länder. Vi vill att Sverige och EU ska vara ett föredöme i klimatomställningen och det internationella klimatarbetet. Vi vill bl.a. ställa skarpare krav och villkor genom Sveriges och EU:s utrikes- och handelspolitik för att driva på det globala klimatarbetet och skydda Arktis och andra känsliga

miljöområden mot exploatering av olja och fossilgas och att Sverige ska verka för ett internationellt förbud mot subventioner av fossila bränslen. Klimatet är en fråga som bör prioriteras i utrikespolitiken.

11. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 (S)

av Morgan Johansson (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Tomas Eneroth (S) och Azra Muranovic (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 13 och
2023/24:2564 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 37 och
avslår motionerna
2022/23:1465 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7,
2023/24:1879 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7 och
2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35.

Ställningstagande

Det är i dag viktigare än någonsin att det nordiska försvars- och säkerhetspolitiska arbetet samordnas på ett effektivt sätt. I Norden har vi en särskild förpliktelse att hjälpa varandra. Sverige har redan krigsplanläggning med Finland och samarbete, informationsutbyte och övningsverksamhet med övriga nordiska länder. Det är viktigt att lägesbilden är samlad och att åtgärder har en bred förankring i ländernas respektive parlament. Sverige bör därför verka för att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission med förankring i samtliga nordiska parlament snarast tillsätts. Målet för arbetet ska vara en gemensam rapport med riktlinjer om förhållningssätt och ambitioner som de nordiska länderna kan ställa sig bakom. En gemensam nordisk försvarskommission med förankring hos samtliga nordiska länders regeringar och parlament skapar en långsiktig styrka och stabilitet.

Huvudpunkter i arbetet bör vara en gemensam säkerhetspolitisk analys, totalförsvarets utveckling, civila och militära resurser, produktion av försvarsmateriel och utvecklingen i Arktis, vid norsk-svensk västkust samt i Östersjön.

Med en gemensam bild av säkerhetsläget i vårt närområde kan vi kartlägga vilka kompetenser och resurser vi har i våra länder för att gemensamt möta hoten. Det möjliggör en mer effektiv planering och koordinering av försvarsresurserna.

12. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35 och avslår motionerna

2022/23:1465 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7,

2023/24:1879 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7,

2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 13 och

2023/24:2564 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 37.

Ställningstagande

Det nordiska samarbetet varken kan eller bör enbart fästa avseende vid sina inre angelägenheter. I en tid när omvärldsläget är ytterst bekymmersamt måste också Norden vara en internationell röst för demokrati, öppenhet, frihet och mänskliga rättigheter. Det finns en lång rad områden inom vilka Nordens länder tillsammans kan göra skillnad. Ett sådant handlar om att stödja studenter och forskare i instabila länder. I Norge finns vad som kallas för Students at Risk. Det är ett program som införts i norska högskolor i samarbete mellan studentorganisationer och det norska utrikesdepartementet för att erbjuda studieplats i Norge för studenter som har uteslutits från sin läroanstalt på grund av sitt politiska engagemang. Centerpartiet har medverkat till att driva frågan om att detta arbete bör utvidgas i Norden och inte blott förbli en norsk företeelse. Än så länge har ministerrådets svar varit att man anser detta vara en nationell angelägenhet. Med dagens omvärldsläge är det svårt att dela den uppfattningen. Jag menar att den svenska regeringen aktivt bör arbeta för gemensamma nordiska insatser för att stödja studenter i instabila länder.

13. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 (MP)

av Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1465 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7 och

2023/24:1879 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 7 och

avslår motionerna

2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35,

2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 13 och

2023/24:2564 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 37.

Ställningstagande

Sverige har en stolt tradition av transparens och offentlighetsprincip. Sverige ska vara pådrivande för att förbättra insynen i Nato, och pådrivande för att de nationella parlamenten i medlemsländerna ska skärpa sin granskning av Natos angelägenheter så att ansvarsutkrävande kan ske.

Jag oroas över den demokratiska tillbakagång som vi ser idag, även i flera länder som är medlemmar i Nato. Jag ser nu Natoländer där grundläggande mänskliga rättigheter utmanas allt oftare. Journalister fångas, medier och universitet kontrolleras och rättsstatens principer ifrågasätts. Det är oroande trender som måste brytas. Därför bör Sverige verka för att Nato inför ett demokratikrav.

När alla nordiska länder nu kommer att vara medlemmar i Nato är det viktigt att utveckla det rent nordiska försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet. Former för detta bör utvecklas inom Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet.

14. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 7 – motiveringen (V)

av Håkan Svenneling (V).

Ställningstagande

Vänsterpartiet motsatte sig i betänkande 2022/23:UU16 ett svenskt Nato-medlemskap. Jag anser fortsatt att ett svenskt nationellt självbestämmande är viktigt att värna. Men inga andra länder står oss så nära som våra nordiska grannländer. I dem finner vi en gemenskap som är viktig att både värna och utveckla.

Ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete stärker säkerheten och bidrar till stabilitet i Norden. I händelse av kris eller krig kan Norden komma att utgöra ett sammanhållet operationsområde. Det nordiska försvarssamarbetet ska innefatta gemensam operationsplanering och förberedelser för gemensamt eller koordinerat operativt agerande i fred, kris och krig.

Som framgått tidigare i betänkandet noterar jag, liksom utskottet, att ett utredningsarbete genomförts om hur det nordiska samarbetet skulle kunna

omfatta utrikes- och säkerhetspolitik. Jag avser med intresse följa utvecklingen av denna fråga.

Likt utskottet anser jag att det norska Students at Risk-programmet är ett uttryck för hur viktig utbildning är, även för att främja och stärka demokratin och mänskliga rättigheter. Som utskottet kan jag vidare notera att flera svenska lärosäten har visat stort engagemang i frågor om demokrati och mänskliga rättigheter och att några svenska lärosäten har engagerat sig i programmet Scholars at Risk, vilket är ett liknande program. Avslutningsvis noterar jag, liksom utskottet, att Sverige, enligt regeringens svar på skriftlig fråga (E17/2018) från Nordiska rådet, inom ramen för biståndet också stödjer initiativ och organisationer som ger direkt stöd åt utsatta MR-försvarare och civilsamhällesaktiva världen över.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker jag motionerna, 2022/23:1465 yrkande 7, 2023/24:1879 yrkande 7, 2023/24:2466 yrkande 35, 2023/24:2562 yrkande 13 samt 2023/24:2564 yrkande 37.

Särskilt yttrande

Arktis, punkt 2 (SD)

Aron Emilsson (SD) och Markus Wiechel (SD) anför:

Frågan om att ny svensk isbrytarkapacitet omgående behöver tillföras är omhändertagen i och med utredningsdirektivet som ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 1 december 2024. Sverigedemokraterna följer därför inte upp vårt yrkande med förslag om tillkännagivande i reservation, utan hänvisar till pågående process som framgår av utskottets ställningstagande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2023/24:90

Regeringens skrivelse 2023/24:90 Nordiskt samarbete 2023.

Följdmotionen

2023/24:2860 av Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om profilering av Norden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja ambitionsnivån i gränshinderarbetet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera ett nordiskt lagråd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en gemensam nordisk bolagsrätt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ökad grad av harmonisering i den nordiska mervärdesbeskattningen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studiebesök hos Nordiska rådet och nordiska skolor i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskap i nordiska språk, nordisk kultur och historia i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiska språk på de humanistiska fakulteterna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka språkkunskaperna i skandinaviska, isländska och finska och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt nordisk kultursatsning och bevarande av konst och kulturarv och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk kulturkanon och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om självförsörjande nordisk energipolitik och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbara havsnäringsar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag för minskad övergödning av Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett samarbete kring invasiva arter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt djurskydd i världsklass och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk samordning av sjukvårdsresurser och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk marknad för hälsovård och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rapportera missförhållanden på den nordiska arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integration och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Norden ska bejaka de juridiska och bilaterala förbindelserna mellan Norden och Storbritannien och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koordinerad EU-lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisberedskap och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisberedskapskommitté och statsministrarnas samråd och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt inresebevis vid kommande samhällskriser och tillkännager detta för regeringen.

Redogörelse 2023/24:NR1

Redogörelse 2023/24:NR1 Nordiska rådets svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2023.

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:53 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom det nordiska samarbetet ska verka för att man i samarbetet med de baltiska staterna ska lyfta fram frågor avseende sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könskaraktiska och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:247 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till en konvention för Arktis som innebär en demilitarisering av regionen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:315 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en nordisk coronakommission och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kinas observatörsstatus i Arktiska rådet måste omprövas och tydligt begränsas och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av nordiskt samarbete och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1465 av Emma Berginger m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt försvarssamarbete och säkerhetspolitiskt samarbete och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

139. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att belysa hur gränshindersproblematik drabbar jämställdheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1755 av Rasmus Giertz m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerhetspolitiska frågor i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna till handel i Arktis och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skydd av Arktis unika miljö och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att urfolk i Arktis ska kunna verka fritt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bevarandet av kultur hos folken i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kinas verksamhet i Arktis och status i Arktiska rådet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s status i Arktiska rådet och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:71 av Nima Gholam Ali Pour (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större samarbete mellan de nordiska länderna inom näringspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera en formell nordisk plattform för kunskapsutbyte och dialog kring regler och lagstiftning gällande näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad harmonisering och minskade regelskillnader inom näringslivet mellan de nordiska länderna och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:496 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerhetspolitiska frågor i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna till handel i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skydd av Arktis unika miljö och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att urfolk i Arktis ska kunna verka fritt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturbevarandet i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kinas verksamhet i Arktis och status i Arktiska rådet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s status i Arktiska rådet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:678 av Emma Berginger m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka och utveckla dialogen med aktörer i Arktis med avsikt att stärka fred, säkerhet och stabilitet i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att all form av utvinning av fossila bränslen förbjuds i Arktis och i haven utanför, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt ska driva på för att de globala målen för hållbar utveckling nås även i Arktis, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att urfolken ska få större inflytande över hur marken och haven i Arktis används, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:888 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan för att delta i G20 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma tag för nordisk publicitet och förvaltning i andra länder genom exempelvis museer och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i utrikespolitiken prioritera skyddet av Arktis och andra känsliga miljöområden mot exploatering av olja och gas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1191 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en nordisk coronakommission och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1267 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att framställa en kontrollfunktion vid lagstiftning för att undvika gränshinder och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1607 av Niels Paarup-Petersen (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste säkra att gränspendlare inte faller mellan stolarna vid kriser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska ta initiativ till att de nordiska regeringarna etablerar kommunikations- och samarbetsstrukturer för kristillfällena och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en ny gränshinderstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1879 av Emma Berginger m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt försvarssamarbete och säkerhetspolitiskt samarbete och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2028 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att inrätta ett Barentsinstitut i Norrbotten för att ytterligare stärka vårt samarbete på Barents och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2079 av Johan Hultberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en nordisk coronakommission och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en garanti för gränsfrihet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stärkt gränsöverskridande myndighetssamverkan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Gränshinderrådet och höja ambitionen i rådets arbete och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nordensäkra ny och förändrad normgivning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och stärka gränskommittéerna och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2466 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kinas observatörsstatus i Arktiska rådet måste omprövas och tydligt begränsas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tillsammans med Nordiska rådets svenska delegation ska spela en aktiv roll i arbetet med att modernisera det mellan de nordiska länderna tecknade Helsingforsavtalet och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör ta initiativ till inrättande av ett ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat samarbete för att motverka gränshinder i Norden och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma nordiska insatser för att stödja studenter i instabila länder och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samarbete kring kultur, språk, klimat, energi och forskning är avgörande för att uppnå Nordiska ministerrådets vision för 2030 och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom det nordiska samarbetet stärka samverkan kring implementering av EU-regler för att undvika att nya gränshinder inom Norden skapas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2542 av Noria Manouchi m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtagandet av en nationell Öresundsagenda för att intensifiera arbetet med att skapa ökade förutsättningar för fortsatt integration och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2562 av Morgan Johansson m.fl. (S):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det nordiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arktis är en viktig del av vårt närområde och att Sveriges engagemang för området bör öka och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2564 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till inrättande av en nordisk försvarskommission och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
8. Motioner som bereds förenklat		
2022/23:315	Markus Wiechel (SD)	1
2022/23:1673	Annie Lööf m.fl. (C)	139
2023/24:71	Nima Gholam Ali Pour (SD)	1–3
2023/24:678	Emma Berginger m.fl. (MP)	1–4
2023/24:888	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2023/24:1191	Markus Wiechel (SD)	1
2023/24:1267	Kjell-Arne Ottosson (KD)	
2023/24:1607	Niels Paarup-Petersen (C)	2, 3 och 9
2023/24:2028	Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)	1
2023/24:2079	Johan Hultberg (M)	1–6
2023/24:2542	Noria Manouchi m.fl. (M)	
2023/24:2860	Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD)	1–15 och 17–27